

Felföldi László pécsi megyéspüspök gyászbeszéde Sólyom László, a Magyar Köztársaság néhai elnökének temetésén 2023. október 18-án

Hasonlat a sziklára épített házról (Mt 7,24-28)

Aki hallgatja szavamat, és tettekre is váltja, az okos emberhez hasonlít, aki sziklára építette a házát. Szakadt a zápor, ömlött az ár, süvített a szél, és nekizúdult a háznak, de nem dőlt össze, mert szikla volt az alapja. Aki hallgatja ugyan tanításomat, de nem váltja tettekre, a balga emberhez hasonlít, aki házát homokra építette. Szakadt a zápor, ömlött az ár, süvített a szél, és nekizúdult a háznak. Az összedőlt és romhalmazzá vált.

Ezzel Jézus befejezte ezeket a beszédeket. A nép ámult tanításán, mert úgy tanított, mint akinek hatalma van, s nem úgy, mint az írástudók. Ezek az evangélium igéi!

Kedves Gyászoló Család!

Kedves Gyászoló Közösség!

Ferenc pápa részvétnyilvánítását szeretném felolvasni, melyet táviratban fejezett ki Sólyom László halála miatt Novák Katalin köztársasági elnöknek:

Őexcellenciája

Novák Katalin asszonynak

Magyarország elnökének

Tudomást szerezvén Sólyom László úrnak, a Magyar Köztársaság néhai elnökének haláláról, ki szeretném fejezni őszinte részvételemet Önnek, a Kormánynak és a magyar népnek. Szívemből imádkozom az Úrhoz, hogy fogadja be az elhunytat az Ő békéjébe, és adja meg mindazoknak, akiket halála érintett, különösen családjának, a remény vigasztalását. Isten áldja meg Magyarországot és az egész népet!

Ferenc pápa

Emberi életünk szövevényes útjának legfontosabb állomásai közé tartozik a temetés, a végső búcsúzás. Akár családtagként, akár barátként, munkatársként, tanítványként, vagy csak egyszerű, a szívünk általi tisztelettel övezett emberként állunk meg a ravatalnál, tudnunk kell, hogy ez a horizont életünk legtisztább, legvilágosabb látóképe. Soha ennyire tisztán nem látjuk az elhunyt életét, életének értékét, Istentől kapott küldetésének gazdagságát, mint a ravatal mellett.

De ekkor látjuk legtisztábban az elhunythoz fűződő saját kapcsolatunkat és önmagunkat, életünk értékét és hiányosságait is saját sorsunkban. Mindegy, hogy Istennel élő kapcsolatban vagy Istentől távol élő lélekkel vagyunk jelen, a végső búcsún mindnyájan találkozunk Istennel, akitől jöttünk és akihez hazatérünk.

Ezért ezeknek a pillanatoknak a lelki-, szellemi üzenete életünk sorsfordítója, a jóságban való megerősítője lehet, ha bátor, alázatos és nyitott szívvel vagyunk benne jelen.

Ez most egy utolsó, ám sokatmondó személyes találkozásunk Sólyom Lászlóval, akitől tanulhattunk és a jövőben is tanulnunk kell az akár köztársasági elnökként, akár alkotmánybíróként vagy egyetemi tanárként mondott egykori gondolatait hallgatva vagy olvasva azokat. De el is indulhatunk vele egy utolsó kirándulásra, az általa oly hön szeretett természet mindent felülmúló iskolájába, vagy gyermeki szívvel leülve a szőnyegre, önfelelt játék által erősíthetjük a család rendkívül fontos szeretethálóját – ahogyan ő maga is tette egykoron.

A krisztusi példabeszéd szerint minden emberi élet, mint ahogyan minden ház, a lerakott alapoktól függ, azon áll, vagy épp omlik össze.

Sólyom László nagyon tudatosan, erős akarattal és mély hittel erre a megrendíthetetlen sziklára építette életét, emberi küldetését. Ennek a rendíthetetlen sziklaalapnak három sarokkövére szeretnék most rátekinteni.

Az egyik a csendesen, de nagyon határozottan **megélt istenkapcsolata, a hite** volt. Életének utolsó esztendeiben már szinte teljesen a megélt hitnek a művelése, az evangélium átélkedése, a számára legértékesebb gondolatok, üzenetek lefordítása volt szívének, mindennapjainak a középpontjában.

Rendszeresen tisztázta álláspontját a Teremtővel, az Istennel való találkozásában. Ezt a mélységet, ezt a megingathatatlan küldetésstudatot, ami az Ő emberségére és munkásságára volt jellemző, József Attila a *Levegőt!* című versében így fogalmazta meg:

Az én vezérem bensőmből vezérel!
Emberek, nem vadak -
elmék vagyunk! Szívünk, míg vágyat érlel,
nem kartoték-adat.
Jöjj el, szabadság! Te szülj nekem rendet,
jó szóval oktasd, játszani is engedd
szép, komoly fiadat!

Az időskori fordításai közül az egyik különleges és nagyon aktuális munkájának címe: *Ferenc pápa és az ő ideje*. Ebben a kötetben olvasható egy beszélgetés Sólyom Lászlóval, mintegy üzenetként tőle mindnyájunknak ebből egy rövid részlet:

„Ferenc pápa tudja, honnan és mire kapta az ő idejét. A közvetlen, személyes istentapasztalatra, a szeretet kézzelfogható fizikai megtapasztalására, amelyre Ferenc pápa szüntelenül felhív. (...) A pápa tudja, hogyan szólal meg a hit az emberekben, s ő meg is szólaltatja. Oda kell mennem, ahol ő van, hogy megértssem, hogy neki mire van szüksége.”

Élete másik sarokpontja az **embertársaihoz fűződő kapcsolata** volt. Emberi életünket, igaz valóságunkat megmutató tényező, ahogyan nézzük, ahogyan szolgáljuk embertársainkat.

Ő ezt a kapcsolatot így fogalmazta meg:

„Abban a helyzetben, amiben Magyarország és a világ van, az irgalmasságnak és a jótékonyáságnak, a másokra való figyelésnek óriási szerepe van.”

De az irgalmasság, a jótékonyág és a másokra való figyelés nemcsak szavak voltak az ő életében. Nem sokkal azt követően, hogy 2010 augusztusában kiköltözött a Sándor-palotából, önkéntesnek jelentkezett a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Széll Kálmán téri melegedőjében. Hetente négyszer felült a hajnali 5 órás buszra. A zsiroskenyerezőben kezdett, megkente a kenyereket, majd azt megelőzően távozott, hogy az első hajléktalan emberek megérkeztek volna. Teljes titokban, korábbi elnökként, a hajléktalanok alázatos szolgájává tette magát. *„Szeretnék hasznos lenni”* – válaszolta a miértekre.

Sólyom László intellektuális és morális ereje, emberi tartása igazodási pontot jelentett és jelent számunkra ma is. Ugyanakkor sziklaszilárd magyarságához, nemzeti öntudatához fűződő szavai fejezik ki legjobban emberi érzéseinek mélyét és erejét:

„A magyar kultúra napján joggal beszélünk érzelmekről, hazaszeretetről, közösségünk átérzéséről. A magyar kultúra öröksége, annak szeretete, birtoklása és közösen folytatni akarása tartja egyben, sőt ez alkotja a magyar nemzetet. Elnökségem egyik fő törekvése volt, hogy Európában is megismertessem és elfogadtassam a határoktól és az állampolgárságtól független kulturális nemzet fogalmát és élő valóságát, és beláttassam, hogy ez élő valóság.”

Ő nem onnan nézte a világot, ahonnan a legtöbbet nézzük, és nem azokat a részleteket vette észre, amelyeken mindenki másnak megakad a szeme, és nem a tipikus kérdéseket tette fel önmaga számára.

„A beszédekre alaposan fel kellett készülnöm, s eközben alapvető kérdéseknek a végére kellett járnom, tisztáznom kellett az álláspontomat” - mondta.

Sólyom László földi életpályájának harmadik sziklaszilárd alapja **a család** volt: gyermekei, unokái és dédunokái, akiket féltő módon, okosan szeretett. De mindvégig mellette állt a családot összetartó hitves, aki biztos háttérként és sziklaszilárd támaszként csaknem fél évszázadon át hűséges társként, féltve és gyakorta aggódva segítette őt a helytállásban. A hitves, aki a nyilvánosság kizárásával vállalt aktív szerepet a fogyatékkal élő gyermekek, a nagycsaládosok, az idős emberekről való gondoskodásban. A szeretett hitves, édesanya, nagymama, akit 2015-ben magához szólított a Teremtő.

Az elbúcsúzó a családdal mindig együtt marad, és ők is vele. Ebben a hitben és reményben köszönnek el tőle fia, lánya, unokái és dédunokái.

De elköszönünk tőle mindnyájan, akik eljöttünk most ide, hogy Isten ígéletében való reményteljes hittel búcsúzzunk.

Elköszönünk tőle földi életének emlékezetével és örök életének reményével egy számára kedves verssel, amelyet egykoron a temetésekről hazafelé menet mondott el munkatársával és

most általunk akarja elmondani. A vers egy részlete az ő saját fordításában így hangzik, és mint az Ő szavai, legyenek nekünk is vigasztalás, megerősítés:

„Tehát állnak templomok még.
Egy csillag még világol.
Nincs, nincs veszve semmi.
Hozsanna.”

Isten vigasztaló, megerősítő szava a sziklára épített házról Sólyom László életpéldája, mely legyen követendő minta mindnyájunk számára. Ahogyan ő tette, úgy mi is sziklára építsük életünket, és a ránk bízott talentumokból tudjunk Istennek, Egyháznak, Hazának, Családnak és embertársainknak maradandó gyümölcsöt teremni, hogy beteljesedjen Dániel próféta ígérete:

„Akkor az érteni tudók ragyogni fognak, mint a fénylő égbolt, s akik igazságra tanítottak sokakat, tündökölnek örökkön-örökké, miként a csillagok.” (Dán 12,3)

Budapest, 2023. október 18.

Felföldi László
pécsi megyéspüspök